

Laki

takautuvasti maksettavasta väliaikaisesta sähköhyvityksestä

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

Lain soveltamisala ja tarkoitus

Tässä laissa säädetään takautuvasti maksettavasta sähköhyvityksestä, jolla tuetaan lain soveltamisalaan kuuluvia loppukäyttäjiä sähköenergian hinnan noususta johtuvien kohonneiden kustannusten vuoksi.

2 §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

- 1) *loppukäyttäjällä* sähköyhtiön asiakasta, joka ostaa sähköenergiaa pääasiassa omaan käyttöönsä;
- 2) *sähköyhtiöllä* elinkeinonharjoittajaa, joka harjoittaa sähkömarkkinalain (588/2013) 3 §:n 12 kohdassa tarkoitettua sähkön vähittäismyyntiä;
- 3) *sähkönmyyntisopimuksella* sähköyhtiön ja loppukäyttäjän välistä sopimusta sähköenergiatoimituksesta loppukäyttäjälle;
- 4) *dynaamisen hinnan sähköntoimitussopimuksella* sähköyhtiön ja loppukäyttäjän välistä sähkönmyyntisopimusta, joka seuraa spot-markkinoiden, vuorokausimarkkinat ja päivän sisäiset markkinat mukaan lukien, hintavaihteluja aikaväleillä, jotka vastaavat vähintään markkinoiden selvitysaikavälejä;
- 5) *sähköenergialaskulla* ja *laskutetulla sähköenergialla* loppukäyttäjän sähkölaskun sitä osaa, joka sisältää sähköenergian toimituksen ja siihen liittyvät kiinteät maksut arvonlisäveroineen.

3 §

Soveltamisala

Loppukäyttäjä, jolle sähköyhtiö toimittaa sähköenergiaa välittömästi jakeluverkonhaltijan jakeluverkon kautta ja jonka sähkönmyyntisopimus on yksilöity henkilötunnuksella, on oikeutettu sähköhyvitykseen. Loppukäyttäjän ollessa kuluttajansuojalain (38/1978) 1 luvun 4 §:ssä tarkoitettu kuluttaja, hän on oikeutettu sähköhyvitykseen myös siinä tapauksessa, että hänen sähkönmyyntisopimustaan ei ole yksilöity henkilötunnuksella. Sähköhyvityksen maksamisen edellytyksenä on, että tarkastelukuukauden aikana:

- 1) loppukäyttäjän kiinteähintaisen sähkönmyyntisopimuksen arvonlisäverollinen kokonais-hinta ylittää 10 senttiä kilowattitunnilta;
- 2) loppukäyttäjällä on dynaamisen hinnan sähköntoimitussopimus; tai
- 3) loppukäyttäjän muun kuin 1 tai 2 kohdassa tarkoitettujen sähkönmyyntisopimuksen kulutuksella painotettu arvonlisäverollinen keskihinta ylittää 10 senttiä kilowattitunnilta.

Loppukäyttäjä, johon on kohdistettu Euroopan unionin lainsäädäntöön perustuvia talouspakotteita, ei ole oikeutettu sähköhyvitykseen.

Sähköhyvitys maksetaan tuloverolain (1535/1992) 127 g §:ssä tarkoitetun sähköenergialaskujen perusteella myönnettävän kotitalousvähennyksen tai väliaikaisesta sähkötuesta annetussa laissa (1152/2022) tarkoitetun sähkötuen lisäksi. Mainitut tuet eivät vaikuta sähköhyvityksen määrään eivätkä sen maksamiseen.

4 §

Sähköhyvityksen määrä

Sähköhyvitys maksetaan laskennallisesti neljää kuukautta vastaavalta ajalta loppukäyttäjän kullekin käyttöpaikalle käyttöpaikan vuoden 2022 marras- ja joulukuun ja vuoden 2023 tammikuun aikana toteutuneen sähköenergian kulutuksen perusteella. Sähköhyvitys maksetaan kahdessa erässä. Ensimmäisessä erässä otetaan huomioon vuoden 2022 marras- ja joulukuun asiakaskohtainen sähköenergian hinta ja kulutus. Toisessa erässä otetaan huomioon kahdesti vuoden 2023 tammikuun asiakaskohtainen sähköenergian hinta ja kulutus.

Sähköhyvityksen määrä on 50 prosenttia omavastuuosuuden ylittävältä osalta, kuitenkin enintään 700 euroa kuukaudessa. Omavastuuosuus on 90 euroa kuukaudessa. Yhdelle henkilölle maksettavien sähköhyvitysten kokonaismäärä ei kuitenkaan saa ylittää 250 000 euroa.

Sähköhyvityksen määrä lasketaan seuraavasti:

Erä 1: (marraskuun kulutuksen perusteella laskutettu sähköenergia – omavastuuosuus) * 0,5 + (joulukuun kulutuksen perusteella laskutettu sähköenergia – omavastuuosuus) * 0,5.

Erä 2: 2 * (tammikuun kulutuksen perusteella laskutettu sähköenergia – omavastuuosuus) * 0,5.

Sähköhyvitystä ei makseta niiltä kuukausilta, joilta sen määrä olisi pienempi kuin viisi euroa.

5 §

Sähköhyvityksen maksaminen sähköenergialaskun hyvityksenä

Sähkøyhtiö maksaa sähköhyvityksen asiakkaanaan olevalle sähköhyvitykseen oikeutetulle loppukäyttäjälle sähköenergialaskun hyvityksenä kahdessa erässä. Edellä 4 §:ssä tarkoitettua ensimmäistä erää koskeva sähköhyvitys tulee tehdä viimeistään vuoden 2023 huhtikuussa erääntyvässä sähköenergialaskussa tai, jos loppukäyttäjälle ei toimiteta vuoden 2023 huhtikuussa erääntyvää sähköenergialaskua, ensimmäisessä huhtikuun jälkeen erääntyvässä sähköenergialaskussa. Toista erää koskeva sähköhyvitys tulee tehdä tätä laskua seuraavassa sähköenergialaskussa. Jos sähköhyvitys on suurempi kuin sähköenergialaskun laskutettava summa, siirtyy hyvittämättä jäänyt sähköhyvityksen osuus tehtäväksi seuraavassa sähköenergialaskussa. Sähköhyvitys tulee eritellä sähköenergialaskussa.

Jos loppukäyttäjällä on vaihtanut sähkøyhtiötä ensimmäiseen tai toiseen erään kuuluvien tarkastelukausien aikana, vastaavat sekä loppukäyttäjän vanha että uusi sähkøyhtiö sähköhyvityksen maksamisesta loppukäyttäjälle oman sähkönmyyntisopimuksensa voimassaoloajalta. Sähkøyhtiö on tällöin velvollinen maksamaan loppukäyttäjälle oman sähkönmyyntisopimuksensa voimassaoloaikaa vastaavan osuuden sähköhyvityksestä sekä ottamaan huomioon sopimuksen voimassaoloaikaa vastaavan osuuden sähköhyvityksen kuukausittaisesta omavastuuosuudesta ja enimmäismäärästä. Jos loppukäyttäjällä ei enää ole sen sähkøyhtiön asiakas, joka on velvollinen maksamaan sähköhyvityksen loppukäyttäjälle, eikä sähköhyvitystä voida maksaa loppukäyttäjälle sähköenergialaskun hyvityksenä, kyseisen yhtiön tulee viipymättä maksaa osuutensa sähköhyvityksestä loppukäyttäjälle joko maksuosoituksena tai loppukäyttäjän ilmoittamalle pankkitilille.

Energiavirasto voi myöntää sähköyhtiölle luvan poiketa 1 momentissa säädetystä maksuaika- taulusta. Poikkeusluvan edellytyksenä on sähköhyvityksen maksatukseen liittyvän tietojärjes- telmän muutoksen viivästyminen sellaisesta syystä, jota sähköyhtiö ei kaikkea huolellisuutta noudattaen olisi voinut välttää tai voittaa. Maksatus saa viivästyä enintään kolme kuukautta 1 momentissa säädetystä. Poikkeuslupahakemus on jätettävä viipymättä sen jälkeen, kun poik- keuksen peruste on ilmennyt.

6 §

Loppukäyttäjän oikeudet

Loppukäyttäjällä on oikeus vaatia sähköyhtiöltä virheen korjaamista, jos:

- 1) sähköyhtiö ei ole maksanut loppukäyttäjälle sähköhyvitystä, johon tämä on oikeutettu;
- 2) sähköyhtiö on maksanut loppukäyttäjän sähköhyvityksen virheellisen suuruisena tai muu- ten virheellisesti;
- 3) loppukäyttäjän sähköhyvityksen maksaminen on viivästynyt tai tapahtunut muuten virheel- lisesti.

Vaatus virheen korjaamisesta on tehtävä 30 päivän kuluessa sen sähköenergialaskun erä- päivästä, jossa virhe on ilmennyt tai, jos sähköhyvityksen maksaminen on viivästynyt, 30 päi- vän kuluessa sen kalenterikuukauden päättymisestä, jonka kuluessa sähköhyvitys olisi tullut maksaa. Vaatus sähköhyvitystä koskevan virheen korjaamisesta ei vaikuta vaatimuksen koh- teena olevan sähköenergialaskun eräntymiseen.

Sähköyhtiön on kuukauden kuluessa korjausvaatimuksen lähettämisestä korjattava virheensä tai ilmoitettava loppukäyttäjälle, ettei tämän vaatimukselle ole perustetta. Ilmoitus on perustel- tava.

Loppukäyttäjällä on oikeus tehdä Energiavirastolle hakemus 1 momentissa tarkoitettun vir- heen korjaamisesta, jos loppukäyttäjä on noudattanut 1 ja 2 momentissa säädettyä, eikä sähk- öyhtiö ole korjannut virhettä tai sähköyhtiö on laiminlyönyt 3 momentissa tarkoitettun ilmoituk- sen antamisen. Hakemukseen on liitettävä 3 momentissa tarkoitettu sähköyhtiön ilmoitus.

Energiaviraston on jätettävä hakemus tutkimatta, jos loppukäyttäjä ei ole noudattanut virheen korjaamiseksi tässä pykälässä säädettyä menettelyä tai, jos hakemus on jätetty ennen 3 momen- tissa säädetyn määräajan päättymistä, ellei hakemuksen tutkimiselle ole painavaa syytä. Jos säh- köyhtiö on tehnyt 1 momentissa tarkoitettun virheen, Energiaviraston on hakemukseen antamas- saan päätöksessä velvoitettava sähköyhtiö korjaamaan virheensä. Päätöksessä voidaan määrätä, millä tavoin virhe tulee korjata.

7 §

Sähköhyvityksen maksaminen hakemusmenettelyn kautta

Jos sähköhyvityksen maksamiseen velvollinen sähköyhtiö asetetaan konkurssiin tai se lopet- taa toimintansa ennen sähköhyvityksen maksamista loppukäyttäjälle, voi sähköhyvitykseen oi- keutettu loppukäyttäjä hakea sähköhyvitystä Energiavirastolta. Hakemus on jätettävä viimeis- tään 31 päivänä heinäkuuta 2023.

Hakemuksessa on ilmoitettava hakijan henkilötunnus, yhteystiedot ja pankkitilin numero, jolle sähköhyvitys maksetaan, sekä se, mitä käyttöpaikkoja ja sähköhyvityksen eriä ja ajanjak- soja hakemus koskee. Hakemukseen on liitettävä hyvityksen maksamiseksi tarvittavat tiedot sekä kopiot loppukäyttäjän sähkönmyyntisopimuksesta ja sähkölaskuista, joista ilmenee hake- muksen kohteena olevien erien sähköenergian myyntihinta tai myyntihinnan määräytymispe- ruste sekä se, ettei sähköyhtiö ole maksanut loppukäyttäjälle sähköhyvitystä ajalta, jota hake-

mus koskee. Lisäksi loppukäyttäjän on annettava sähkömarkkinalain 3 §:n 27 a kohdassa tarkoitettulle sähkökaupan keskitetyn tiedonvaihdon yksikölle valtuutus välittää Energiavirastolle tiedot sähköhyvityksen laskennan pohjana olevasta loppukäyttäjän sähköenergian kulutuksesta.

Sähköyhtiö, joka on toimittanut sähköenergiaa loppukäyttäjälle 1 päivänä marraskuuta 2022 tai sen jälkeen mutta ennen 1 päivää helmikuuta 2023, on velvollinen toimittamaan Energiavirastolle pyynnöstä hakemuksen käsittelyssä tarvittavat tiedot.

8 §

Sähköhyvitysten korvaaminen sähköyhtiöille

Sähköyhtiöille korvataan niiden maksama sähköhyvitys valtion varoista. Korvauksen maksaa sähköyhtiön hakemuksesta Valtiokonttori. Valtiokonttori maksaa korvauksen viipymättä hakemuksen saapumisen jälkeen kuitenkin siten, että korvaus 4 §:ssä tarkoitettuna ensimmäisen erän mukaisesti maksettavista sähköhyvityksistä maksetaan viimeistään 30 päivänä huhtikuuta 2023 ja toisen erän mukaisesti maksettavista sähköhyvityksistä viimeistään 30 päivänä kesäkuuta 2023. Lisäksi Valtiokonttori suorittaa yhdessä tai tarvittaessa useammassa erässä mainittuja korvauseriä täydentäviä korvausmaksatuksia. Korvaukset on maksettava kokonaisuudessaan viimeistään 30 päivänä marraskuuta 2023.

Hakemus sähköhyvitysten korvauksesta on jätettävä Valtiokonttorille ensimmäisen erän osalta viimeistään 16 päivänä huhtikuuta 2023 ja toisen erän osalta viimeistään 16 päivänä kesäkuuta 2023. Täydentävää korvausta koskeva hakemus on jätettävä viimeistään 31 päivänä lokakuuta 2023. Hakemus voi koskea sähköhyvitystä, jonka maksua koskeva sähköenergialasku on lähetetty loppukäyttäjälle ennen korvaushakemuksen jättämistä. Hakijan on hakemuksen yhteydessä toimitettava Valtiokonttorille korvauksen myöntämiseksi ja maksamiseksi välttämättömät tiedot sekä oikeat ja riittävät tiedot 5 §:n mukaisista sähköhyvitysten maksatuksista. Valtiokonttorilla on oikeus saada hakijalta maksutta sähköhyvityksen oikeellisuuden varmistamista varten välttämättömät loppukäyttäjän sähköenergian kulutustiedot, sähköenergian laskutustiedot ja sähkönmyyntisopimusten hintatiedot. Lisäksi hakijan on toimitettava Valtiokonttorille niiden tilikausien tarkastetut tilinpäätökset, joiden aikana se on maksanut sähköhyvityksiä loppukäyttäjille. Hakija vastaa toimitettujen tietojen oikeellisuudesta.

Edellä 1 momentissa säädetty korvauksen maksuajankohta sekä 2 momentissa säädetty korvauksen hakuaika siirtyvät myöhemmiksi Energiaviraston 5 §:n 3 momentin nojalla myöntämän poikkeuksen mukaisesti.

Sähköhyvitysten korvaamiseen sähköyhtiöille sovelletaan valtionavustuslakia (688/2001) sen 20 §:n 2 momenttia lukuun ottamatta, ellei tässä laissa toisin säädetä.

9 §

Valvonta ja seuraamukset

Energiaviraston tehtävänä on valvoa, että sähköyhtiöt noudattavat tätä lakia.

Energiaviraston on velvoitettava sähköyhtiö korjaamaan rikkomuksensa tai laiminlyöntinsä, jos tämä rikkoo tai laiminlyö 5 tai 6 §:ssä säädettyjä velvoitteitaan. Päätöksessä voidaan määrätä, millä tavoin rikkomus tai laiminlyönti tulee korjata.

Energiavirasto voi asettaa tämän lain nojalla tekemänsä päätöksen noudattamisen tehosteeksi uhkasakon. Uhkasakon asettamisesta ja sen tuomitsemisesta maksettavaksi säädetään uhkasakolaissa (1113/1990).

10 §

Muutoksenhaku

Energiaviraston 5—7 ja 9 §:n nojalla tekemään päätökseen saa vaatia oikaisua. Oikaisuvaatimuksesta säädetään hallintolaissa (434/2003). Muutoksenhausta hallintotuomioistuimeen säädetään oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa (808/2019). Päätös voidaan panna täytäntöön oikaisuvaatimuksesta tai valituksesta huolimatta.

11 §

Kielto ulosmitata sähköhyvitystä

Sähköhyvitystä ei saa ulosmitata.

12 §

Voimaantulo

Tämä laki tulee voimaan 6 päivänä maaliskuuta 2023 ja on voimassa 31 päivään joulukuuta 2023.

Tätä lakia sovelletaan sähköhyvitykseen myös tämän lain voimassaolon päättyttyä.

Tämän lain 5 ja 7 §:n mukainen sähköhyvityksen maksaminen sekä 8 §:n mukainen sähköhyvitysten korvaaminen sähköyhtiöille saadaan tehdä vasta Euroopan komission hyväksyttyä sähköhyvityksen valtioneuvoston päätöksellä.

Helsingissä 3.3.2023

Tasavallan Presidentti

Sauli Niinistö

Elinkeinoministeri Mika Lintilä